

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

NamMQI rektori

Sh. Ergashev

13.07.2024

MUHANDISLIK VA KOMPYUTER GRAFIKASI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 1000000 – Xizmatlar

Ta'lif sohasi: 1040000 – Transport xizmatlari

Ta'lif yo'nalishi: 61010400 – Logistika

Fan/modul kodi MKG1204		O'quv yili 2024-2025	Semestr 3	Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek tili		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Muhandislik va kompyuter grafikasi	90 (30+60)	90	180	
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – Logistika bakalavriat ta'lim yo'nalishi talabalarini zamonaviy sanoat va transport-logistika tizimlari muhitida keng qo'llaniluvchi chizmalarini qo'lda va kompyuterda hosil qilishning ilmiy asoslari, terminologiyasi, xalqaro miqyosda standartlashtirilgan ko'p sonli qoidalari bilan yaqindan tanishtirishdan iborat. Fanning vazifasi – Logistika bakalavriat ta'lim yo'nalishi talabalarini logistika tizimlarida qo'llaniluvchi uch o'lchovli turli-tuman ob'ekt va jarayonlarni chizmalar deb ataluvchi ikki o'lchovli ko'rinishda aniq tasvirlashning geometrik va proektion asoslari bilan yaqindan tanishtirish, ularda ana shunday chizmalarini yaratish va turli xil chizmalar bilan samarali ishslash kompetensiyalarini shakllantirish. Chizmalarini an'anaviy usulda (chizma asboblari va qo'llanma) yaratish bilan birga, ularni zamonaviy kompyuterlarda hosil eta bilishning ko'nikma va malakalarini shakllantirish.				
	II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Grafikaning geometrik bilimlar va chizish amali bilan bog'liq faoliyat ekanligi. Geometrik yasashlar grafikasi. AutoCAD grafik dasturiga kirish. Dastur haqida asosiy ma'lumotlar. Dastur interfeysi. Xususiyatlar paneli (obyektning rangi, qalinligi, turi). Chizish qurollari (qog'oz, qalam, chizg'ich, go'niya, sirkul, transportir, o'chirgich), chiziq turlari, qog'oz formatlari, chizma yozuvlari, to'g'ri chiziq kesmasi va aylana yoyslarini qo'llab, turli xil geometrik yasashlar (tutashmalar). Romb elementlari xossalardan foydalaniib, geometrik masalalar yechish. Chizmada ob'ekt o'lchamlarini qo'yish qoidalari. 2-mavzu. Chizmada tasvirlanadigan ob'ektlar. Geometrik elementlar				

(nuqta, to‘g‘ri chiziq, tekiqlik), ularning chizmalarda ramziy belgilanishi. Elementar juftliklar. AutoCAD dasturidagi "стандарт" paneli.

Elementar ko‘pliklar. Nuqtaviy tekis ko‘pliklar: aylana, parabola, ellips chizmalari. Spirallar, evolventalar, siklik tekis egri chiziqlarning chizmalari. To‘g‘ri chiziqli tekis ko‘pliklar: to‘g‘ri chiziqlar dastasi, parallel to‘g‘ri chiziqlar dastasining texnik rasmlari.

Sfera, paraboloidlar, ellipsoidlar, giperboloidlar, elliptik konuslarning eskiz va texnik rasmlari. Konuslar, silindrlar. Piramidalr, prizmalar. Ularning elementlari bilan birgalikdagi texnik rasmlari.

3-mavzu. Fazoviy ob’ektlarni tekislikda tasvirlash. Proeksiyalash amali. Markaziy va parallel proeksiyalash. To‘g‘ri burchakli proeksiyalash apparati. AutoCAD dasturidagi "chizish" asboblar paneli. Nuqtaning koordinatalarini kiritish, chiziq, ko‘pburchak, aylana chizish.

To‘g‘ri burchakli proeksiyalash apparatiga tegishli invariant xossalari.

Uch o‘lchovli to‘g‘ri burchakli koordinatalar va proeksiyalar apparati. Shu apparat elementlarining nomlanishi. Gorizontal, frontal va profil proeksiyalar. Asosiy ko‘rinishlar va ularning nomlanishi. Proeksiyalash yo‘nalishlari va koordinata o‘qlari. Monj epyuri. Monj epyurida nuqta, to‘g‘ri chiziq kesmasi, uchburchak va tetraedrning tasvirlanishi.

4-mavzu. Maxsus vaziyatdagi to‘g‘ri chiziqlar va tekisliklar. ularning nomlanishi va chizmada tasvirlanishi. AutoCAD dasturidagi "o‘zgartirish" paneli. Obyektni ko‘chirish va nusxa olish.

Elementlari maxsus vaziyatda joylashgan juftliklarning chizmalarida predikatlar (ustma-ustlik, yotishlik, o‘tishlik, kesishishilik, parallellik, perpendikulyarlik, burchak va masofa) ning tasvirlanishi.

5-mavzu. To‘g‘ri chiziq va tekislik ixtiyoriy vaziyatda joylashgan hol-larda elementar juftliklararo predikatni aniqlash usullari.

Proektsiya tekisliklarini o‘zgartirish usuli, aylantirish usuli, tekis-parallel ko‘chirish usuli. Shu usullarni qo‘llab, elementar juftliklardagi predikatni aniqlashga oid grafik masalalar yechish. Ko‘pyoqliklarning chizmalarida ularning maxsus va ixtiyoriy vaziyatdagi teksilik bilan kesishishi chiziqlarini aniqlash.

6-mavzu. Yordamchi qo‘simecha proeksiyalash usuli. AutoCAD dasturidagi "размеры" paneli. O‘lcham sozlamalari.

Prizma, piramida, antiprizma, prizmatoid kabi ko‘pyoqliklarning maxsus va ixtiyoriy vaziyatdagi tekisliklar bilan kesishishi chiziqlarini tasvirlash masalalari. Ixtiyoriy vaziyatdagi tekislikning ko‘pyoqlikda hosil qilgan kesimi yuzasini haqiqiy kattalikda tasvirlash. Ko‘pyoqlikning yoyilmasini bajarish.

7-mavzu. Aylanish sirtlarini tekisliklar bilan kesish. Konus kesimlari (ellips, parabola, giperbola). Halqa sirtini har xil vaziyatdagi tekisliklar bilan kesish. Ikki sirtning o‘zaro kesishish chiziqlarini qurish. Yordamchi kesuvchi tekisliklar usuli. Yordamchi kesuvchi sferalar usuli.

8-mavzu. Standart bo‘yicha narsaning asosiy ko‘rinishlari, ularning nomlanishi va belgilanishi. AutoCAD dasturida ko‘rinishlarni sozlash.

Asosiy ko‘rinishlarning chizmada o‘zaro joylashishi. Ko‘rinishlarni joylashirishning Yevropacha va Amerikacha usullari. Ikkita ko‘rinishi asosida detalning uchinchi va fazoviy ko‘rinishlarini tasvirlash.

9-mavzu. Aksonometrik tasvir. Aksonometriya nazariyasi. To‘g‘ri burchakli va qiyishq burchakli aksonometriyalar. AutoCAD dasturida matnlar bilan ishlash.

Axonometriyaning asosiy teoremlari. Izlar uchburchagi. O‘qlar bo‘yicha o‘zgarish koeffitsientlari. Aksonometriya turlari: trimetriya, dimetriya va izometriya. Keltirilgan va standart aksonometriyalar.

10-mavzu. Ko‘rinishlarda bajariladigan muhim grafik amallar. AutoCAD dasturida fayllarni chop etish.

Ko‘rinishlar soniga teng taqsimlab, O‘zDSt 2.307: 2003 talabları bo‘yicha detalning barcha o‘lchamini qo‘yib chiqish. Qirqim va kesimlarning turlari. Ko‘rinishlarda qirqim va kesim tasvirlarini joylashtirish.

11-mavzu. Nostandart va standart detallar. Ajralmas va ajraluvchi birikmalar. Ajralmas birikmalardagi standart detallarni ularning yig‘ma chizmalarida tasvirlash.

Chaqma mixli birikma va payvand chocli birikmalarining chizmalar. Ajraluvchi birikmalar va ularning detallari. Rezba. Tashqi va ichki rezba. Rezbali detallar. Har xil kallakli vintlar, rezbali uyacha, har xil shaklga ega gaykalar, har xil kallakli boltlar. Chizmada rezbani tasvirlash masalasi.

12-mavzu. Vint chizig‘i. Konus va silindrning vint chiziqlari. Arximed spirali. Vint sirtlari.

Arximed vinti. Gelikoidlar. To‘g‘ri yopiq va ochiq gelikoidlarning chizmalar. Qiyishq yopiq va ochiq gelikoidlarning chizmalar. Konus va silindrga o‘rab hosil qilingan prujinalar.

13-mavzu. Rezbaning turlari. Rezba turining chizmada tasvirlanishi va belgilanishi.

Metrik rezba. Trapetsiodal rezba. Tirkak rezba. Trubali birikmadagi silindrik rezba. Trubali birikmadagi standart konus rezba. Shpilkali va bolti birikmalarning chizmalari. O'lchamlarini hisoblab chiqish asosida shpilkali va bolti birikmalarning detallaridan har birining eskizini bajarish.

14-mavzu. Yig'ma birlik. Yig'ma birlik (yig'ish) chizmasi.

Yig'ma chizmasi haqida ma'lumot. Yig'ish chizmasida qirqim, kesim bajarish, kesim yuzalarini shtixlash, detallarni raqamlash va gabarit hamda montaj o'lchamlarini qo'yish. Yig'ma birlik spetsifikatsiyasini tuzish. Spetsifikatsiya jadvalini chizish va to'ldirish.

15-mavzu. Yig'ish chizmasi tarkibidagi detal chizmasi asosida chizish qurollarini ishlatmay ko'z chamasida detal eskizini bajarish.

Bitta nostonart detalning uch asosiy ko'rinishini hosil qilish. Ko'rinishlarda kerakli o'lchamlarni, qirqim va kesimlarni tasvirlash.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar ma'ruza mashg'ulotlarida muhandislik va kompyuter grafikasi bo'yicha o'rgangan nazariy bilimlarini har xil ob'ektlar chizmasini qo'lda, qog'ozda va kompyuterda, displayda hosil qilish jarayoniga tatbiq etadilar va ana shunday chizmalarni hosil qilish bilan shug'ullanadilar.

Amaliy mashg'ulotlarni quyidagi mavzularda o'tkazish tavsiya etiladi.

1. **Chiziq turlari va chizmalar bajarishda ularni qo'llash.** Shriftlar. Shriftning turlari, o'lchami, harflar, raqamlar, belgilari. Shrift bilan yozishda asoslaniladigan o'lchamlar.

2. **Chiziqlarni va shrift belgilarini ularning turi, o'lchami va rangi bilan bog'liq bo'lgan xususiyatlari bo'yicha kompyuter ekranida tasvirlash.**

3. **Sirkul egri chiziqlari.** Aylana va aylana yoylari, urinmalar. Tutashmalar.

4. **Sirkul egri chiziqlari.** O'ramlar. Ovallar. Shularning chizmalari ustida grafik mashqlar.

5. **Tekis egri chiziqlar** (ellips, parabola, giperbola, sinusoida, Arximed spirali, aylana evolventasi, sikloida va shu kabilar) ning chizmalarni bajarish ustida grafik mashqlar.

6. **Chizmada yoq va qirralari maxsus vaziyatda joylashgan parallelepiped, muntazam to'g'ri prizma, muntazam to'g'ri piramida kabi ko'pyoqliklarni tasvirlash bo'yicha grafik mashqlar.**

7. **Chizmada oktaedr, dodekaedr, ikosaedr, kabi ko'pyoqliklarni tasvirlash bo'yicha grafik mashqlar.**

8. **Chizmada antiprizma, prizmatoid kabi ko'pyoqliklarni tasvirlash bo'yicha grafik mashqlar**

9. **Proektsion chizmada ixtiyoriy vaziyatdagi tekislik ishtirokida ($A \perp \alpha$), ($\alpha \perp \alpha$), ($a \parallel b$), ($a \parallel \alpha$), ($\alpha \parallel \beta$) va ($a \perp b$) kabi elementar juftliklarni tasvirlashga oid grafik mashqlar bajarish.**

10. **Ixtiyoriy vaziyatdagi tekislikning maxsus chiziqlari.** Proektsion chizmada ixtiyoriy vaziyatdagi tekislik ishtirokida ($a \perp \alpha$), ($\alpha \perp b$) va ($\alpha \perp \beta$) kabi elementar juftliklarni tasvirlashga oid grafik mashqlar bajarish

11. **Proektsion chizmada ixtiyoriy vaziyatdagi tekislik ishtirokida ($a \perp \alpha$), ($\alpha \perp b$) va ($\alpha \perp \beta$) kabi elementar juftliklarni tasvirlashga oid grafik mashqlar bajarish.**

12. Epyurni qayta tuzish usullarini qo'llab elementlar aro masofa va burchaklarning haqiqiy kattaligini aniqlashga oid grafik mashqlar.

13. Epyurni qayta tuzish usullarini qo'llab geometrik sirtlarning ixtiyoriy vaziyatdagi tekisliklar bilan kesishish chiziqlarini aniqlash.

14. Ikki sirtning o'zaro kesishish chiziqlarini yordamchi kesuvchi tekisliklar usulida aniqlash.

15. Ikkita tors sirtining o'zaro kesishish chiziqlarini aniqlashning boshqa har xil usullari.

16. Ikki sirtning o'zaro kesishish chiziqlarini yordamchi sferalar usulida aniqlash.

17. O'zDSt 2.305-97 bo'yicha narsaning asosiy ko'rinishlari. AutoCAD grafik tahrir dasturidagi View (Ko'rinish) panelidagi buyruqlar. Ikkita ko'rinishi asosida detalning uchinchi va fazoviy ko'rinishlarini tasvirlash.

18. Aksonometriyalar. Dimetriyalar. Izometriyalar.

19. Chizmada "keltirilgan" izometriya va dimetriya o'qlarini tasvirlash. Koordinata tekisliklariga parallel vaziyatda joylashgan tekis oddiy shakllar va aylanalarining ellipslar bo'lib ko'rinvuvchi izometriya va dimetriyalarini tasvirlash.

20. Ko'rinishlar soniga teng taqsimlab, O'zDSt 2.307: 2003 ga binoan detalning barcha o'lchamini qo'yish. Qirqim va kesimlar. Ko'rinishlarda qirqim va kesim tasvirlarini joylashtirish.

21. **Chizmada ajralmas birikmalar tarkibidagi standart detallarni tasvirlash.** Chaqma mixli va payvand chokli birikmalarning chizmalari.

22. **Rezbali detallarning chizmalari.** Ichki rezba, rezbal uya, gayka, uning turlari va chizmasi. Tashqi rezba.

23. **Vintlar va boltlarning kallaklariga ko'ra turlari bilan ularning chizmalarini chizib ko'rish asosida tanishish.**

24. **Konus sirti vint chizig'i.** Arximed spirali. Gelisa. AutoCAD grafik das-turida to'g'ri va qiyishiq, ochiq va yopiq gelikoidlarning chizmalari ustida ishslash. Konus va silindrga o'rab hosil qilingan prujinalarning chizmalari.

25. **Rezba turlari va ularning chizmalari.** Trapetsiodal rezba. Tirkak

	<p>rezba. Trubali birikmadagi silindrik rezba. Trubali birikmadagi standart konus rezba.</p> <p>26. Shpilkali birikma chizmasi. O'lchamlarini hisoblab chiqish asosida shpilkali va boltli birikma detallarining eskizlarini bajarish.</p> <p>27. Boltli birikma chizmasi. O'lchamlarini hisoblab chiqish asosida boltli birikma detallarining eskizlarini bajarish</p> <p>28. Yig'ma birlik haqida tushuncha. Yig'ma birlik (yig'ish) chizmasi. Yig'ish chizmasida qirqim, kesim bajarish, kesim yuzalarini shtrixlash, detallarni raqamlash va gabarit hamda montaj o'lchamlarini qo'yish.</p> <p>29. Yig'ma birlik spetsifikatsiyasini tuzish. Spetsifikatsiya jadvalini chizish va to'ldirish.</p> <p>30. Yig'ish chizmasini detallashtirish. Yig'ish chizmasidagi nostandard detallarning qyofasi va o'lchamlarini aniqlab, chizish qurollarini ishlatmasdan ko'z chamasida ularning ko'p ko'rinishli eskizlarini bajarish. Ko'rinishlarda zarur o'lchamlarni, qirqim va kesimlarni tasvirlash</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga 2 nafar professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p>
	<p>IV. Mustaqil ta'lif va mustaqil grafik ishlari – MGI (90 soat)</p> <p>Mustaqil ta'lif uchun tavsiya etilayotgan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nuqtaning 5-8 oktantlardagi proektsiyalarini yasash; 2. Ixtiyoriy vaziyatdagi tekislikning izlarini yasash; 3. Nuqtadan to'g'ri chiziqqacha bo'lgan qisqa masofani aniqlash; 4. Ikki kesishuvchi tekisliklar orasidagi burchakning haqiqiy kattaligini almashtirish usulida aniqlash; 5. Aylantirish usuli bilan tekislikning haqiqiy ko'rinishini aniqlash; 6. Ko'pyoqlik va egrisi sirtlarning yoyilmasini yasash; 7. Piramida (konus, sfera) ning proektsiyalovchi tekisliklar bilan kesishish chizig'ining proektsiyalari va uning aksonometriyasini yasash; 8. Buyumning ikki ko'rinishi bo'yicha uch o'lchamli fazoviy modelini yaratish. <p>MUSTAQIL TA'LIM</p> <p>1-mavzu. Oktantlar. Nuqtaning turli oktantlarda bo'lishi.</p> <p>2-mavzu. To'g'ri chiziqning nuqtalarining turli oktantlarda ko'rinishi.</p> <p>3-mavzu. Proektsiyalovchi to'g'ri chiziqlar.</p> <p>4-mavzu. Tekislikning o'zaro vaziyatlari</p>

	<p>5-mavzu. Izlari bilan berilgan tekislikka tegishli nuqta va to'g'ri chiziq yasash.</p> <p>6-mavzu. Izlari bilan berilgan tekislikni to'g'ri chiziq bilan kesishushi.</p> <p>7-mavzu. Tekislikka perpendikulyar to'g'ri chiziq o'tkazish.</p> <p>8-mavzu. Og'ma prizma va piramida yoyilmalarini yasash.</p> <p>9-mavzu. Siklik sirtlar.</p> <p>10-mavzu. Yoyilmaydigan sirtlarning taxminiy yoyilmasini yasash.</p> <p>11-mavzu. Aksonometriyada sirtlarning kesishuvini yasash.</p> <p>12-mavzu. Sirtlarni o'zaro kesishuvini ekstsentrik sharlar usulida aniqlash.</p> <p>13-mavzu. Geometrik yasashlar. Tutashmalar.</p> <p>14-mavzu. Geometrik yasashlar. Urinmalar o'tkazish.</p> <p>15-mavzu. Ko'rinishlar. Qo'shimcha va mahalliy ko'rinishlar</p> <p>16-mavzu. Murakkab qirqimlar.</p> <p>17-mavzu. Mashinasozlik chizmachiligidagi shartlilik va soddalashtirishlar.</p> <p>18-mavzu. Yig'ish chizmalari</p> <p>19-mavzu. Spetsifikatsiya tuzish</p> <p>20-mavzu. Kompas va INVENTOR grafik dasturlari.</p> <p>21-mavzu. "Svoystva" va "CHertyoj" uskunalar paneli</p> <p>22-mavzu. Ajralmaydigan birikmalar (payvand, parchin mixli)</p> <p>Mustaqil tarzda bajarilgan grafik ishlari belgilangan muddatlarda birma-bir o'qituvchiga ko'rsatilib, baholatkizib boriladi. Semestr oxirida barcha varoqlar bitta qilib tikilib, albom ko'rinishida kafedraga topshiriladi.</p> <p>A4 formatdagi har bir grafik ishni bajarish. Talabaning xohishi yoki o'qituvchining tavsiyasi bilan maqsadga muvofiq hollar-da A4 formatda bajarishga mo'ljallangan tegishli 2 ta ish bitta A3 formatda bajarilishi mumkin.</p>
3	<p>V. Ta'lif natijalari/kasbiy kompetentsiyalar</p> <p>Talaba quyidagi kompetentsiyalarga ega bo'lishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bilimlar – muhandislik va kompyuter grafikasi fanining tarixiy-ijtimoiy va etnopsixologik mohiyatidan, uning ilm-fan va ishlab chiqarish tizimlaridagi o'mi hamda ular bilan tutgan ikki yoqlama aloqalaridan, fanning talaba o'qiyotgan ta'lif yo'nalishi mutaxassislari va yuqori kurs talabalari faoliyatidagi ahamiyatidan, muhandislik va kompyuter grafikasining jahon va davlat miqyosidagi tarixiy taraqqiyotiga oid eng ibratli ilmiy-ijodiy mahsulotlarning namunalari bilan yaqin-dan tanish bo'lish; muhandislik va kompyuter grafikasi fanining ilmiy atama, tushuncha va ramziy belgilarini u bilan bevosita aloqadagi fan va ishlab chiqarish sohalarining xuddi shunday ma'nodagi ilmiy atama, tushuncha va ramziy belgilaridan farq qilmaydigan variantlarda qo'llay bilish, fan masalalarini yechishga kirishishdan oldin, masala yechimini topishning eng maqbul algo-

ritmlarini tuzib ola bilish; muhandislik geometriyasi va grafikasiga oid masalalarni kompyuterda hal etish asoslari bilan bevosita tanish bo'lish;

- *ko'nikmalar va malakalar* – hozirgi zamон ishlаб chiqarishi jaryonida keng qo'llaniluvchi chizmalarning kamida 20 – 25 xiliga chizish qurollari va foydalanim konstrukturlik hujjati maqomida rasmiy grafik tus berish;
- *ijodiy-kreativ yondoshuv atomatlari* – fanning turli xil masalalarini hal qilishda an'anaviy bo'lib qolgan yondoshuvlardan ustunroq turuvchi yondoshuvlar yaratib, ularni amaliyotga qo'llab, ijobjiy natija namoyish etish.

4 VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- tadqiqiy (kritik) fikrlashga chorlovchi modellashtirilgan o'quv mafuzalarini texnologiyasi;
- o'qitishning muammoli-evristik usuli;
- talabalarning guruhlarga uyushib ishlashi;
- yakka tartibda ishlash (individual loyihalari);
- chizish qurollari vositasida amaliy-grafik ishlar bajarish;
- kompyuterda amaliy-grafik ishlar bajarish;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar ishlash.

5 VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish oralig' nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

6 Asosiy adabiyotlar

1. Abdurahmonov SH., Himmataliyev D., Jumanazarova Z. Muhandislik va kompyuter grafikasi. O'quv qo'llanma. – T: "Fan ziyosi" nashriyoti, 2021y.
2. Rixsiboyev T. Kompyuter grafikasi (O'quv qo'llanma). – T.: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2006 y. – 168 b.
3. Xalimov M.K. Chizma geometriya va muhandislik grafikasi. Darslik. – Toshkent, "Voris-nashriyot" MChJ", 2013. – 368 b.
4. Вайнер Л.Г., Милуков П.А. Основы геометрического моделирования в AutoCAD: от плоскости к пространству: учеб. пособие. – Хабаровск: Изд-во Тихоокеан. гос. ун-та, 2019. – 104 с.
5. Кириллова Т.И., Поротникова С.А., Семенова Н.В. Компьютерная графика AutoCAD 2018: учебное пособие. – Екатеринбург:Изд.-во Урал. 219–224 с.
6. George Young. Descriptive geometry. The Macmillan Company, New York. 2013.

7. Engineering Drawing by M.B.Shah, B.C.Rana. D.Kindersley, Delhi.2009.
8. E. G. Pare, R. O. Loving, I. L. Hill, R.C.Pare. Descriptive geometry. Prentice Hall Upper Saddle River, New Jersey, 2007.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Жарков Н.В., Финков М.В., Прокди Р.Г. AutoCAD 2015. – Снб, Наука и Техника, 2015. – 624 с.
2. Abdullaev U. Chizma geometriya va chizmachilik asoslari. Darslik. – Toshkent; "O'zbekiston", 1999 y.
3. Oliy ta'lim muassasalarida o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risida NIZOM (BM-824, 31.12.2020).

Axborot manbaalari

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3. www.edu.uz O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovaysiyalar vazirligi rasmiy sayti.
4. <http://www.mjko.uz>
5. <http://ziyonet.uz>

7 Namangan muhandislik-qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va ilmiy-uslubiy kengashning "___" _____ 2024 y.dagi ___ -sonli majlis bayoni bilan ro'yxatga olingan.

8 Fan/modul uchun mas'ullar:

G'. Mahkamov – "Muhandislik va kompyuter grafikasi" kafedrasi mudiri, tex.f. PhD.
N. Qosimjonov – "Muhandislik va kompyuter grafikasi" kafedrasi stajyor-o'qituvchisi

9 Taqrizchilar:

A.B. Tadjibayev – NamDU "TS va MG" kafedrasi dotsenti, ped.f.b. PhD.